

3. ULUSLARARASI BOR SEMPOZYUMU ANKARA'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Maden Mühendisler Odası, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü ile birlikte düzenlenen 3. Uluslararası Bor Sempozyumu 2-4 Kasım 2006 tarihleri arasında Ankara MTA Genel Müdürlüğü Konferans salonlarında gerçekleştirildi. 94 Adet bildirinin sunulduğu sempozyuma yerli ve yabancı delegeler yoğun ilgi gösterdi.

Sempozyum son günü gerçekleştirilen *Bor Politikaları* konulu panel öncesi Enerji ve Tabii Bakanı Dr. M. Hilmi Güler açılış konuşması yaptı. Milletve-

killeri Hasan Ali Çelik ve Orhan Sür, Devlet Eski Bakanı Prof.Dr. Şükrü Sina Gürel ve Oda Yönetim Kurulu Başkanımız Mehmet Torun'un panelist olarak katıldıkları "*Bor Politikaları*" panelini odamız yönetim kurulu eski başkanlarımızdan Asım Kutluata yönetmiştir. Panele çok sayıda basın yayın kuruluşu ve izleyici ilgi göstermiştir. Sempozyum süresince bor teknolojileri konusunda önder firmaların katıldığı bir de sergi düzenlenmiştir.

YÖNETİM KURULU BAŞKANIMIZ MEHMET TORUN'UN

3. ULUSLARARASI BOR SEMPOZYUMU AÇILIŞ KONUŞMASI

Özellikle son yirmi beş yıllık süreç içerisinde dünyada; ekonomik, siyasal ve kültürel hemen her alanda son derece hızlı ve derin değişimler söz konusudur. Söz konusu değişimin ardındaki gerçek dinamiğin, ulus ötesi sermayenin kendi "küresel program"ını uygulamaya ve dünyaya yeni bir biçim verme hevesi olduğu da açıktır.

Bugün, ulus ötesi sermayenin uygulamaya çalıştığı bu küresel programın gölgesinde tek kutuplu bir dünyada yaşamaktayız. Ancak, küresel programın, özellikle Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası örgütler aracılığıyla egemen kılmaya çalıştığı değerler, gelinen noktada daha da net olarak görülmektedir ki, küresel açlık ve yoksulluğa, eşitsizliklere, savaşlara, soykırımlara ve çevresel felaketlere yol açmaktadır. Bu süreçte zengin ülkeler daha da zenginleşmekte, yoksul ülkeler daha da yoksullaşmak-

tadır. Eşitsizlik ve yoksulluk, ülkelerin ekonomik ve siyasal bağımlılıklarına yol açmaktadır.

Ülkemizin bu süreçten çıkışı, ancak kendi kaynaklarına dayanan sanayileşme ve yatırım anlayışının yaşama geçirilmesine bağlıdır. Uygulanması gereken ekonomik program, halkın refahını yükseltmeyi, gelir dağılımındaki dengesizlikleri gidermeyi ve rant yerine üretimi arttırmayı amaçlamalı ve gerek siyasi gerek yönetsel yapıdaki yozlaşmanın önüne geçebilmelidir.

Madencilik sektörünün, plansız ve kulasız ortamlarda ülke kalkınmasına herhangi bir yarar sağlaması beklenmemelidir. Madencilik sektöründe başarı için planlama ön koşuldur. Söz konusu planlamada ülke sanayi sektörleri ile entegrasyon ön planda tutulmalıdır. Madenlerimizin ekonomik ve sosyal gelişme bakımından önemi, fazla miktarlarda üretilip yurt dışına satılarak döviz elde edilmesinde de-

Sanayi sektörlerinde yapısal dönüşümü ve madencilik sektöründe üretilen hammaddenin katma değeri yüksek nihai ürüne dönüşmesini hedefleyen bilim ve teknoloji politikalarının geliştirilmesi genel olarak madencilik sektörüne olduğu gibi bor madencilliğimize de büyük katkı yapacaktır.

ğil, sanayiye düşük maliyette ve kaliteli girdi sağlamasındadır.

Kuralsız, plansız bu çarpık yapıdan en fazla zarar gören sektörlerin başında madencilik sektörü gelmektedir. Sanayi sektörleri yerine hizmetler sektörünün genişlemesi, sanayi sektörlerine hammadde sağlayan madencilik sektörünü de zor durumda bırakmıştır. Sektörün işlevi, ülkeye döviz girdisi sağlamak üzere yurt dışına hammadde ihracı yapma düzeyine indirgenmiştir.

Oysa, madencilik sektörünün ülke kalkınmasındaki kritik önemi, sadece fazla miktarlarda üretilip yurt dışına satılarak döviz elde edilmesinde değil, yerli sanayiye düşük maliyette ve kaliteli girdi sağlamasındadır. Bu anlamda, madencilik ve sanayi sektörleri karşılıklı olarak birbirlerini besleyen sektörlerdir. Entegrasyonları sağlandığı ölçüde büyürler. Dolayısıyla, ülke sanayisinin gelişmemesi madencilik sektörünü de olumsuz etkilemekte, bu sektöre yapılabilecek yatırımlar, hızla hizmetler sektörüne kaçmakta ve madencilik sektörünün ülke ekonomisine katkısı giderek düşmektedir.

Bu noktada tarihe kısaca göz atmakta yarar bulunmaktadır:

Bor madenlerimiz, 1850 yılından beri bilinmekte ve işletilmektedir. O yıllarda yabancılar tarafından alçı taşı denilerek yurt dışına götürülen bor madenlerimiz, 1880'li yıllarda Osmanlı maliyesinin zayıf düştüğü anlarda Galata Bankerleri tarafından verilen borca karşılık rehin alınan bir kaynağımız durumuna düşmüştür. Bankerler, verdikleri borca karşılık bor madeni sahalarının ruhsatlarına uzun süreli el koymuşlardır. 1935 yılında Cumhuriyet kadroları tarafından kurulan ETİBANK, tüm madenlerin üretimini yerli sermaye oluşturarak gerçekleştirmeye çalışmış ve bu alanda da epeyce yol kat etmiştir. Bor madeni içinde ciddi çalışmalar yapan kurum, rezerv arama çalışmalarıyla bugün dünya bor rezervinin % 70 inden fazlasını ülkemize kazandırmıştır. Yine dışarıdan yeni teknoloji alamamasına rağmen, yatırımlar yaparak rafine ürün yelpazesini genişletmeyi başarmıştır. Günümüzde Galata bankerlerinin yerini alan IMF aynı yöntemi uygulayarak yeraltı kaynaklarımıza

ipotek koymaya çalışmaktadır.

Diğer yer altı kaynaklarımız gibi bor rezervlerimiz de şüphesiz, ülkemizin en önemli ve kıskançlıkla gözetilmesi gereken doğal kaynaklarımızın başında gelmektedir. Sanayi sektörlerinde yapısal dönüşümü ve madencilik sektöründe üretilen hammaddenin katma değeri yüksek nihai ürüne dönüşmesini hedefleyen bilim ve teknoloji politikalarının geliştirilmesi genel olarak madencilik sektörüne olduğu gibi bor madencilliğimize de büyük katkı yapacaktır.

Ülke ekonomisi için son derece önemli olan bor rezervlerimizin, gerek ulusal çıkarlarımız gerekse kamu yararı açısından kamu eliyle işletilmesi, özellikle karşısında çokuluslu bir tekelin varlığı da göz önüne alındığında, doğaldır ve gereklidir. Bu nedenle, 2840 sayılı kanun hükümleri saklı tutulmalı, mevcut pazar payının artırılması amacıyla rafine ürün kapasitesinin ve ürün çeşitliliği ile ürün kalitesinin artırılmasına yönelik yatırımların yapılması, pazarlama stratejilerinin oluşturulması ve etkin dağıtım ağlarının kurulması da son derece yerinde olacaktır. Bu süreçte; bor sahalarının mülkiyetinin kimde olması gerektiği tartışmalarını geride bırakarak, katma değeri yüksek bor kimyasalları üretimi için çalışmak öncelikli görevimiz olmalıdır.

Bu çerçevede

Odamız, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da bor rezervlerimizin kamu yararına ve ülke ekonomisine azami yararı sağlayacak şekilde işletilmesi bakımından araştırma-geliştirme faaliyetlerinin önemini, bilim-teknoloji geliştirme ve uygulama önceliklerini vurgulamayı sürdürecektir.

Türkiye'nin hedefi nihai ürün pazarları olmalıdır. Bu hedef, araştırma- geliştirme faaliyetlerini, bilim ve teknoloji üretimini gerekli kılmaktadır.

Odamız, konunun bilim ve teknoloji boyutunu birinci derecede önemli görmektedir. Bilim ve teknoloji üretimi, sanayileşmenin dolayısıyla madencilik sektörünün gelişmesinin ön koşuludur. Bugün için, toplam 1,5 milyar dolarlık dünya rafine bor pazarındaki ülke payının artırılması ve buna yönelik çalışma yapılması önemlidir, ancak yeterli değildir. Günümüzde bor minerallerini hammadde olarak kullanan sanayi sektörlerinin yıllık pazar payları çok daha büyük rakamlarla ifade edilmektedir. Türkiye'nin hedefi nihai ürün pazarları olmalıdır. Bu hedef, araştırma- geliştirme faaliyetlerini, bilim ve teknoloji üretimini gerekli kılmaktadır. Bu çerçevede Türkiye'nin bilimsel alanda yetkinleşmesi, teknoloji geliştirme yeteneğini kazanması bakımından son derece önemlidir.

Bu amaçlarla; Maden Mühendisleri Odası, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü tarafından düzenlenen 3. Uluslararası Bor Sempozyumu'nda bor madeninin ülkemiz için önemi, üretimi, sanayide kullanımı, uç ürünlere yönelik çalışmalar uzmanlar tarafından detaylı şekilde sunulacaktır.

Sempozyumun ülkemize ve sektörümüze katkı koyacağına inanmaktayız. Bu düşüncelerle sempozyumu destekleyen kamu ve özel tüm madencilik kuruluşlarımıza, bildiri sunarak katkı koyalara ve bu kongrenin gerçekleşmesi için emeği geçenlere Yönetim Kurulumuz adına teşekkür ederiz.

3. ULUSLARARASI BOR SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

Kamu tekelinden vazgeçilmesi durumunda özel firmaların daha rasyonel çalışacağı ve kazançın artacağı varsayımı doğru değildir.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası, Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü ve Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen 3. Uluslararası Bor Sempozyumu, 02-04 Kasım 2006 tarihlerinde Ankara MTA Salonlarında gerçekleştirilmiş olup Sempozyum sonuçları aşağıdadır:

- Dünya bor rezervlerinin yaklaşık % 75' ine sahip olan Türkiye, dünyada bor ülkesi olarak adlandırılabilir tek ülkedir. Sahibi bulunduğu bor madenleri, yüksek tenörü, rezerv büyüklüğü, işletme kolaylıkları ile gerek kalite ve çeşitlilik, gerekse de üretim maliyetlerindeki rekabet üstünlükleri açısından büyük avantajlara sahiptir. Bu neden-

lerle, Türkiye'nin dünya bor pazarında lider olarak yer alması gerekmektedir.

- Dünya bor piyasası toplam 1,5 milyar Amerikan Doları düzeyindedir. Türkiye'nin bugün için bu pazardaki payı 400 milyon Dolar civarında seyretmektedir. Kamu tekelinden vazgeçilmesi durumunda özel firmaların

